

Volum aniversar editat de
Bogdan Bucur

Cartea de aur a Centenarului Marii Uniri

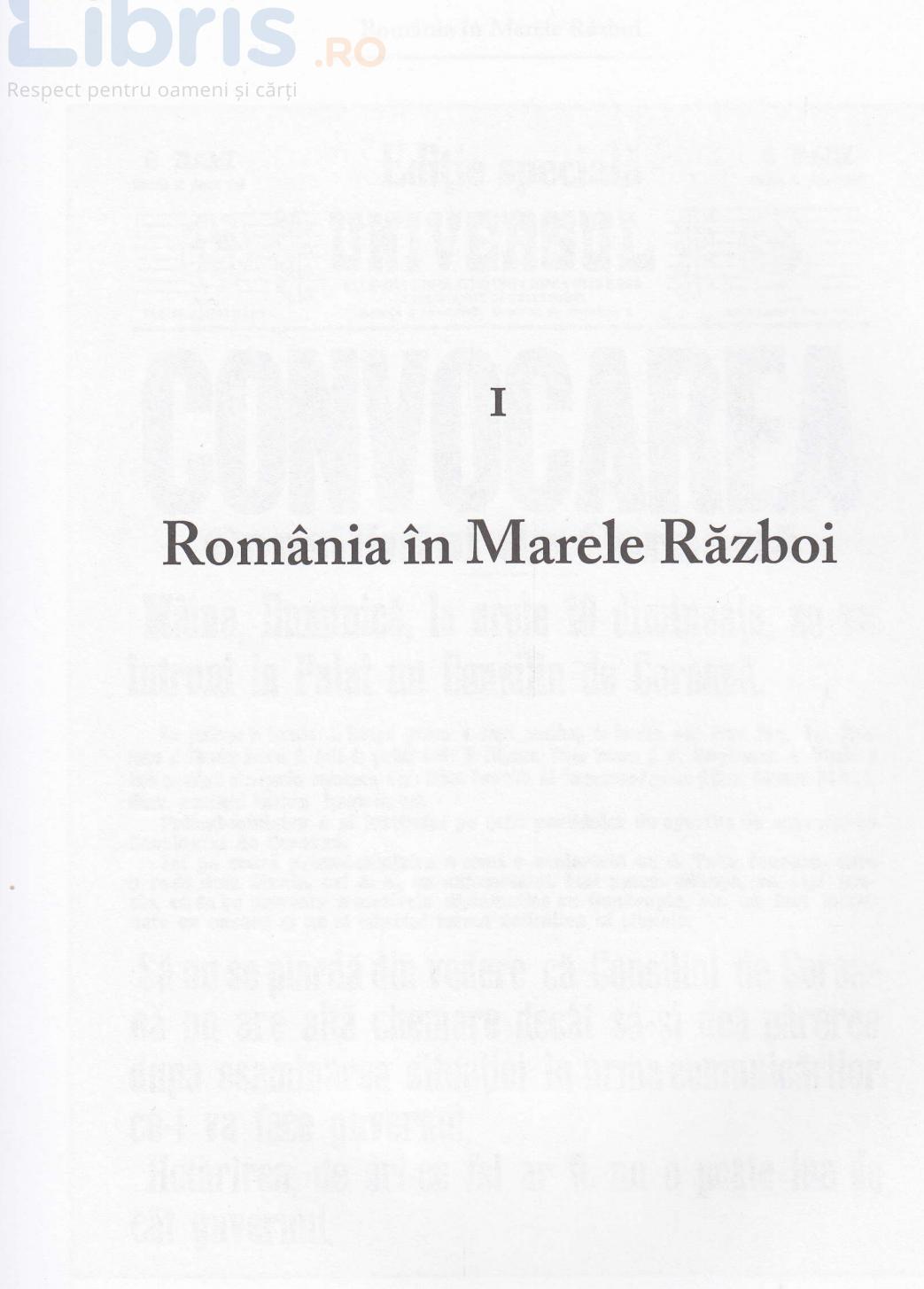
Cuvânt-înainte de
Bogdan Murgescu

I. România în secolele XIX-XX	3
II. Unirea Basarabiei cu România	89
III. Unirea Bucovinei cu România	209
IV. Unirea Transilvaniei cu România	305
V. Alipirea împărătiei Austro-Ungarești	435
VI. România Mare	457
VII. Încoronarea de la Alba Iulia	599
VIII. Celebrarea A 100-a aniversară a Marii Uniri	659
IX. Anexe	695
Iudecături penale	723
Iudecături penale	750

Indexul abrevierilor

Cuprins

Indexul abrevierilor	VII
Indexul documentelor	VIII
Indexul ilustrațiilor	XLI
Cuvânt-înainte (Bogdan Murgescu)	LIII
Notă asupra ediției (Bogdan Bucur)	LVII
I. România în Marele Război	1
II. Unirea Basarabiei cu România	89
III. Unirea Bucovinei cu România	209
IV. Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmărului și Maramureșului cu România	305
V. Alipirea insulei Ada-Kaleh la România	435
VI. România Mare	457
VII. Încoronarea de la Alba Iulia	599
VIII. Celebrarea Marii Uniri	659
IX. Anexe	695
Indexul antroponimic	721
Indexul toponimic	750

I

România în Marele Război

© Libris SRL, din 10/05/2018, cu număr de înregistrare în Registrul Comerțului al Consiliului de Concurență și Înconjurări (Registruul nr. 14/2018), în legătură cu revista România în Marele Război, de partea Asociației

5 BANI
Sâmbătă 12 august 1916

Proditor: LUISI CAZZAVILLAN

Ediție specială **UNIVERSUL**

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA INTREAGĂ
TELEGRAFICE SÌ TELEFONICE

Redacția și Administrația București, str. Brezoianu, 11

5 BANI
Sâmbătă 13 august 1916

Director: VIRGIL N. BARASCO și STELLIAN POPESCU

CONVOCAREA

Consiliului de Coroană

Mâine, Duminică, la orele 10 dimineața, se va întruni la Palat un Consiliu de Coroană.

Vor participa la Consiliu: 1. Intregul guvern. 2. Foșii președinți de Consiliu, d-nii Petre Carp, Titu Maiorescu și Theodor Rosetti. 3. Șefii de partide d-nii: N. Filipescu, Tache Ionescu și Al. Marghiloman. 4. Actualii și tăzii președinți ai corporilor legiuitoroare, d-nii: Mihail Ferechide, Al. Cantacuzino-Pașcanu și Constatin Olanescu. D-l Basile Misir, președintul Senatului, lipsește din țară.

Primul-ministrul a și înștiințat pe șefii partidelor de opozitie de convocarea Consiliului de Coroană.

Eri pe seară primul-ministrul a avut o conferință cu d. Take Ionescu, care a sosit dela Sinaia, eri d. a., cu automobilul. Mai putem adăuga, ca lăpt preces, că în ce privește tratativele diplomatice cu Quadrupla, ele au fost terminate cu succes și au și căpătat forma definitiva și oficială.

Să nu se piardă din vedere că Consiliul de Coroană nu are altă chemare decât să-și dea părerea după esaminarea situației în urma comunicărilor ce-i va face guvernul.

Hotărîrea, de ori-ce fel ar fi, nu o poate lua de cât guvernul.

d1. Ediția specială din 13/26 august 1916 a ziarului *Universul*, privind convocarea Consiliului de Coroană, de către regele Ferdinand I, la Palatul Cotroceni din București, pentru data de 14/27 august 1916, în legătură cu intrarea României în Primul Război Mondial, de partea Antantei.

O S T A S I ,

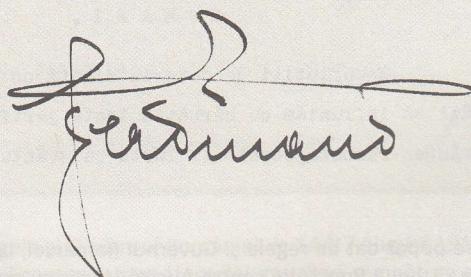
V' am chemat ca să purtați steagurile voastre
peste hotarele unde frații nostri vă așteaptă cu nerăb-
dare și cu inima plină de nădejde.-

Umbrele marilor Voevozi Mihai Viteazul și
Stefan cel Mare al căror rămășiță zac în pământurile ce
veți desrobi, vă indeamnă la biruință că vrednici urmăgi
ai ostasilor cari au invins la Rasboieni, la Calugăreni
și la Plevna.-

Veți lupta alături de mariile națiuni cu care
ne-am unit.-

O luptă aprigă vă așteaptă.-Cu bărbătie să-i
indurăm însă greutățile și cu ajutorul lui Dumnezeu împă-
bânda va fi a noastră.-

Aratați-vă deci demni de gloria străbună.-
De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va
bine cuvânta și vă va slăvi.-

- d3. Ordin către armată dat de regele României, la 14/27 august 1916, cu prilejul declarației de
război a României contra Austro-Ungariei, purtând semnătura olografă a lui Ferdinand I
(regele României).

ROMANIA

Răsboiul care de doi ani a incins tot mai strâns hotarele noastre, a zdruncinat adânc vechiul așezământ al Europei și a invaderat că pentru viitor numai pe temeiul național se poate asigura viața pasnică a popoarelor.-

Pentru neamul nostru el a adus ziua așteptată de veacuri de conștiință națională ziua unirei lui.-

După vremuri indelungate de nenorociri și de grele încercări, înaintașii nostri au reușit să intemeeze statul Român, prin Unirea Principatelor, prin răsboiul Independentei, prin munca lor neobosită, pentru renasterea națională.-

Astăzi se este dat nouă să întregim opera lor încheând pentru totdeauna cea ce Mihai Viteazul a infăptuit numai pentru o clipă: unirea Românilor de pe cele două părți ale Carpaților.-

De noi atârnă astăzi să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații nostri de peste munci și din plăuirile Bucovinei unde Stefan cel Mare doarme somnul lui de veci.-

In noi, in virtuțile, in vitejia noastră stă puțința de a le reda dreptul ca intr-o Românie întregită și liberă de la Tisa până la Mare, să propăsească in pace potrivit datinilor si aspirațiunilor gintei noastre.-

ROMANIA

Insuflați de datoria sfântă ce ni se impune, hotărâți să înfruntăm cu bărbătie toate jertfele legate de un crângен răsboiu, pornim la luptă cu avântul puternic al unui

- d4. Manifest către popor dat de regele și Guvernul României, la 14/27 august 1916, cu prilejul declarației de război a României contra Austro-Ungariei, purtând semnătura olografă a lui Ferdinand I (regele României) și contrasemnăturile membrilor Guvernului României [Ion I.C. Brătianu (prim-ministru și ministru de război), Emanoil Porumbaru (ministrul afacerilor străine), Emil Costinescu (ministrul finanțelor), Vasile Morțun (ministrul de interne), Alexandru Constantinescu (ministrul agriculturii și domeniilor), Alexandru Radovici (ministrul industriei și comerțului), Constantin Angelescu (ministrul lucrărilor publice), Victor Antonescu (ministrul justiției), Ion Gh. Duca (ministrul cultelor și instrucțiunii publice)].

popor care are credință neclintită în menirea lui.-

Ne vor răsplăti roadele gloriase ale isbândei.-

Cu Dumnezeu înainte

Președinte al Consiliului de Ministri și Ministrul
de Războiu *Ion Brătianu*

Ministrul Afacerilor Străine

Ministrul de Finanțe

Ministrul de Interne

Ministrul de Domenii

Ministrul de Industrie

Ministrul de Lucrări Publice

Ministrul de Justiție

Ministrul de Culte și Instrucție

- d4. Manifest către popor dat de regele și Guvernul României, la 14/27 august 1916, cu prilejul declarării de război a României contra Austro-Ungariei, purtând semnătura olografă a lui Ferdinand I (regele României) și contrasemnăturile membrilor Guvernului României [Ion I.C. Brătianu (prim-ministru și ministru de război), Emanoil Porumbaru (ministrul afacerilor străine), Emil Costinescu (ministrul finanțelor), Vasile Morțun (ministrul de interne), Alexandru Constantinescu (ministrul agriculturii și domeniilor), Alexandru Radovici (ministrul industriei și comerțului), Constantin Angelescu (ministrul lucrărilor publice), Victor Antonescu (ministrul justiției), Ion Gh. Duca (ministrul cultelor și instrucțiunii publice)].

Cuvântare Patriotică

ROSTITA DE

PREOTUL FILIP MARCOVICEANU

In fața Regimentului 47 Infanterie din Prahova, după terminarea Serviciului Religios. în ziua de 20 August 1916

IUBIȚI OSTASI.

Fie-care dintre voi, când v'a venit rândul ca să fiți farolați ca ostași regulați, sub cutele acestui mândru și fănic Drapel, atîi făcut un jurămînt foarte mare și sfânt prin care v'ați obligat înaintea lui Dumnezeu și față de legile tărei că veți servi cu zel, cu credință și cu dragoste atât timp de pace, cât și în timp de Răsboiu și că la nevoie, veți apăra Patria, Limba și Credința strămoșescă, cu chiar prețul vieței voastre.

IUBITI OSTASI,

Timpul a sosit, momentul este aproape ca să dovediți Patriei și întregiei Lumi, cum că Ostașul Român prin chiar firea lui, nici odată și sub nici un cuvânt, nu a fost și nu poate fi sperjur.

Sus, dar înimile iubiti ostași!

Si ~~mândru~~-vă cu credință în Dumnezeu și încălzindu-vă înimile cu focul drăgostei, în apărarea acestui mândru și fănic drapel, mergeți cu curaj și luptați cu bărbătie spre a vă face demni de mândrul și gloriosul renume strămoșesc, și de al celor mai mari Voevozi și Domni Români, ca Stefan cel Mare, Mihai Bravul și alții, ale căror mari genii Militare și războinice uimise lumea întreagă, cum și Capetele încoronate contemporane cu ei. Da! Acele mari genii ale neamului Românesc, semănase spalma și groaza, mai cu seamă în națiunea Ungurească și Turcească. Si ca și El, urmășii lor, nu s-au lăsat a fi mai prejos. Nu! Căci numai departe de cât acum 39 ani, Moșii, Părintii și Frații voștri au tăcut minuni de vitejie, prin bravura și eroismul lor, desfășurat la Grivița și Plevna.

Să nu uități un lucru, iubiti Ostasi!

Să nu uități, că atunci părintii și frații voștrii s'au luptat pentru dezrobirea de sub jugul Turcesc, a unui popor care, deși de aceia credință cu voi, totuși de alt singur și ait neam și care a dovedit în urmă că este aceia ce era, adică un popor ingrat și lipsit de recunoștință adică bulgarie.

IUBITI OSTASI,

Menirea voastră și a tuturor cămarazilor voștrii de arme, este astăzi cu totul alta. Menirea voastră este mult mai mare și mai sfântă, fiindcă vouă v'a fost rezervată de providență, marea cinstă, onoarea și gloria de a lupta pentru reînvierea eroismelor strămoșesti.

Vouă v'a fost rezervată cinstea și onoarea de a fi mari maestri giuvaergii care să aplicătă mândrei Coroane Regale, pietrele scumpe și neprefuite ce de secole și lipsesc.

Deci voi veți fi mândria și podoaba tuturor faptelelor mari și eroice din trecut.

Vouă v'a fost dat ca să înfăptuiți Idelul Național și o Românie Mare visată de secole.

Vouă v'a fost dat, de a lupta pentru dezrobirea fraților voștrii subjugăți de secole

- d5. Cuvântarea patriotică – rostită la intrarea României în Marele Război de preotul Filip Marcoviceanu, în fața Regimentului 47 Infanterie din Prahova, după terminarea serviciului religios, în ziua de 20 august 1916 – tipărită în 5.000 de exemplare și distribuită pe frontul românesc, conținând mesajul mobilizator adresat soldaților armatei române *Mergeți cu bine, luptați cu curaj și bărbătie și ajunși la Alba Iulia și Budapesta Încrengăți și învărtiți Hora Unirii celei mari, Hora Unirii tuturor românilor de sub sceptrul lui Traian și bătătorind pământul să faceți să se scutere și să dispară orice urmă de ceardăș unguresc, precum și urarea Trăiască România Mare pururea unită și în veci de veci nedespărțită.*

de cel mai trufăș și mai barbar popor din câte a lăsat Dumnezeu pe fața pământului. Da ! Voi aveți fericirea de a lupta pentru dezrobirea a cătorva milioane de frați, de aceiași limbă, neam sănge și credință cu voi, răpiți de la sănul Patriei Mame și subjugăți de unguri de aproape o mie de ani.

Acuma însă ceasul cel mare, ceasul cel mult dorit, adică ceasul răzbunării a sosit, și vai ţie Ungurene ! ziua de plată și răspplată și s'a apropiat.

Sus dar înimile Iubiți Ostași. Și într-o unire cu acelaș avânt de vitejje, ca vulturii să sburăți, să sburăți peste Carpați, săngele celui mai mare Voievod și Domn al Neamului Românesc, săngele lui Mihai Viteazul să-l răzbunăți ; Alba Iulia și întregul Ardeal să-l ocupăți, Câmpia Turbei să o vizitați și locul care a înghiștit sfântul sănge al lui Mihai Viteazul, mai înainte de a-l călca, cu lacrami de bucurie să-l săruați ; Pe barbarii Unguri să-i blestemăți ; Să-i sfrobîți, să-i fărâmăți și pentru veci de vecie trufa lor să o ingenunchiați.

IUBIȚI OSTASI,

Ungurii în disperarea lor după ce au decimat prin vicleșug pe frații noștri de sub stăpânirea lor, acum în urmă, plănuise să adune clopoțele de la toate bisericile Românești spre a face din ele Tunuri pe care să le îndrepente în contra voastră. Dar ! Bunul și Milostivul Dumnezeu nu le-a ajutat și timp nu le-a dat. Voră vă incumbă acum sarcina ca căt mai multe Tunuri de la ei să capturați și din pristosul lor să facem clopote pentru bisericile din Alba Iulia pe care trăgându-le să cântăm Ungurilor cea mai de pe urmă „Veșnică Pomenire“.

Iar voi Iubiți Ostași să trăiți, să trăiți împreună cu bravii voștrii comandanți și conducători.

Să trăiască Armata Română pururea mândră și glorioasă.

Terminând, vă bine-cuvîntez și din adâncul inimii vă zic : „Mergeți cu bine, luptați cu curaj și bărbătie și ajunși la Alba Iulia și Buda-Pesta încingeți și învărtiți Hora Unirii celei mari, Hora Unirii tuturor Românilor de sub sceptrul lui Traian și bătătorind pământul să faceți să se scutere și să dispară, ori-ce urmă de „Ceardaș Unguresc“.

Trăiască M. S. Regele tuturor Românilor, împreună cu scumpa Sa Soție, Grațioasa și mult iubită noastră Regină. Trăiască Altețele Lor Regale, Principele și Prințipii României.

URA ! Trăiască România Mare pururea unită și în veci de veci nedespărțită.

Trăiască Armata Română ocrută și bine-cuvântată de Bunul și Milostivul Dumnezeu, Amîn.

**PR. FILIP MARCOVICEANU
PLOEȘTI**

Tipărit în 5000 exemplare și distribuit pe fronturi, prin stăruință și cheltuiala D-lui Costică Nicolescu comersant.

- d5. Cuvântarea patriotică – rostită la intrarea României în Marele Război de preotul Filip Marcoviceanu, în fața Regimentului 47 Infanterie din Prahova, după terminarea serviciului religios, în ziua de 20 august 1916 – tipărită în 5.000 de exemplare și distribuită pe frontul românesc, conținând mesajul mobilizator adresat soldaților armatei române mergeți cu bine, luptați cu curaj și bărbătie și ajunși la Alba Iulia și Budapesta încingeți și învărtiți Hora Unirii celei mari, Hora Unirii tuturor românilor de sub sceptrul lui Traian și bătătorind pământul să faceți să se scutere și să dispară orice urmă de ceardaș unguresc, precum și urarea Trăiască România Mare pururea unită și în veci de veci nedespărțită.

de cel mai trufă și mai barbar popor din câte a lăsat Dumnezeu pe fața pământului. Da ! Voi aveți fericirea de a lupta pentru dezrobirea a cătorva milioane de frați, de aceiași limbă, neam sângel și credință cu voi, răpiți de la sânul Patriei Mame și subjugăți de unguri de aproape o mie de ani.

Acuma însă ceasul cel mare, ceasul cel mult dorit, adică ceasul răzbunării a soșit, și vă iată Ungurene ! ziua de plată și răspălată și s'a apropiat.

Sus dar înimile Iubite Ostași. Să între o unire cu același avânt de vitejie, ca vulturii să sbrăzi, să sbrăzi peste Carpați, săngele celui mai mare Voievod și Domn al Neamului Românesc, săngele lui Mihai Viteazul să-l răzbunați ; Alba Iulia și întregul Ardeal să-l ocupeți, Câmpia Turzii să o vizitați și locul care a înghițit sfântul sânge al lui Mihai Viteazul, mai înainte de a-l călca, cu lacrimi de bucurie să-l sărătați ; Pe barbarii Unguri să-i blestemăți ; Să-i sdrubiți, să-i fărâmăți și pentru veci de vecie trufia lor să o ingenuchiați.

IUBIȚI OSTAȘI,

Ungurii în disperarea lor după ce au decimat prin vicleșug pe frații noștri de sub stăpânirea lor, acum în urmă, plânjuie să adune clopoțele de la toate bisericiile Românești spre a face din ele Tunuri pe care să le îndrepte în contra voastră. Dar ! Bunul și Milostivul Dumnezeu nu le-a ajutat și timp nu le-a dat. Vouă vă incumbă acum să sarcina ca căt mai multe Tunuri de la ei să capturezi și din pristosul lor să facem clopote pentru bisericiile din Alba Iulia pe care trăgându-le să cîntăm Ungurilor cea mai de pe urmă „Veșnică Pomenire“.

Iar voi Iubiți Ostași să trăjiți, să trăjiți împreună cu bravii voștrii comandanți și conducători.

Să trăiască Armata Română pururea măndră și glorioasă.

Terminând, vă bine-cuvîntează și din adâncul inimii vă zic : „Mergeți cu bine, luptați cu curaj și bărbătie și ajunși la Alba Iulia și Buda-Pesta înceingeți și învărtiți Hora Unirii celei mari, Hora Unirii tuturor Românilor de sub sceptrul lui Traian și bătătorind pământul să faceti să se scuture și să dispară, ori-ce urmă de „Ceardăș Unguresc“.

Trăiască M. S. Regeli tuturor Românilor, împreună cu scumpa Sa Soție, Grațioasa și mult iubită noastră Regină. Trăiască Altețele Lor Regale, Prințepesele și Principii României.

URA ! Trăiască România Mare pururea unită și în veci de veci nedespărțită.

Trăiască Armata Română ocroftită și bine-cuvântată de Bunul și Milostivul Dumnezeu, Amin.

**PR. FILIP MARCOVICEANU
PLOESTI**

Tipărit în 5000 exemplare și distribuit pe fronturi, prin stăruință și cheltueala D-lui Costică Nicolescu comersant.

- d5.** Cuvântarea patriotică – rostită la intrarea României în Marele Război de preotul Filip Marcoviceanu, în fața Regimentului 47 Infanterie din Prahova, după terminarea serviciului religios, în ziua de 20 august 1916 – tipărită în 5.000 de exemplare și distribuită pe frontul românesc, conținând mesajul mobilizator adresat soldaților armatei române mergeți cu bine, luptați cu curaj și bărbătie și ajunși la Alba Iulia și Budapestă înceingeți și învărtiți Hora Unirii celei mari, Hora Unirii tuturor românilor de sub sceptrul lui Traian și bătătorind pământul să faceti să se scuture și să dispară orice urmă de ceardăș unguresc, precum și urarea Trăiască România Mare pururea unită și în veci de veci nedespărțită.

i16. Festivitatea depunerii jurământului de credință față de Tron și Patrie, la 15 iunie 1917, de către soldații de naționalitate română din Austro-Ungaria, făcuți prizonieri pe frontul rus sau refugiați în patria-mamă, în momentul integrării voluntare în armata regală română, pe platoul Șorogari, județul Iași, în prezența familiei regale, a membrilor guvernului Ion I.C. Brătianu și a prelaților Bisericii Ortodoxe Române.

i16. Festivitatea depunerii jurământului de credință față de Tron și Patrie, la 15 iunie 1917, de către soldații de naționalitate română din Austro-Ungaria, făcuți prizonieri pe frontul rus sau refugiați în patria-mamă, în momentul integrării voluntare în armata regală română, pe platoul Șorogari, județul Iași, în prezența familiei regale, a membrilor guvernului Ion I.C. Brătianu și a prelaților Bisericii Ortodoxe Române.

i16. Festivitatea depunerii jurământului de credință față de Tron și Patrie, la 15 iunie 1917, de către soldații de naționalitate română din Austro-Ungaria, făcuți prizonieri pe frontul rus sau refugiați în patria-mamă, în momentul integrării voluntare în armata regală română, pe platoul Șorogari, județul Iași, în prezența familiei regale, a membrilor guvernului Ion I.C. Brătianu și a prelaților Bisericii Ortodoxe Române.